

УДК 351.756(043.2)

Модернізація митної політики України відповідно до вимог ЄС

Булгаков Г.А.,

здобувач вищої освіти факультету менеджменту
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: Досліджено напрямки модернізації митної політики України відповідно до стандартів ЄС. Розглянуто ключові проблеми, що перешкоджають ефективній інтеграції України в європейський економічний простір, зокрема недостатню автоматизацію процедур, корупційні ризики та технічну відсталість митних органів. Проаналізовано позитивну динаміку впровадження електронного декларування та системи «Єдине вікно», а також оцінено рівень гармонізації митного законодавства України з нормами ЄС. Визначено основні виклики, серед яких необхідність подальшого розвитку IT-інфраструктури, вдосконалення управління ризиками та посилення міжнародної співпраці.

Ключові слова: митна політика, європейська інтеграція, електронне декларування, гармонізація законодавства, корупційні ризики, управління ризиками, митний контроль, IT-інфраструктура, міжнародна торгівля.

В умовах європейської інтеграції України особливої актуальності набуває питання оновлення митної політики відповідно до стандартів ЄС. Існуючі проблеми, такі як недостатня автоматизація митних процедур, наявність корупції та невідповідність технічного оснащення митниць сучасним вимогам, створюють проблеми для ефективної інтеграції України у європейський економічний простір. Необхідність впровадження електронного документообігу, спрощення митних процедур та посилення безпеки міжнародних поставок вимагає системного підходу до реформування митної політики України.

Метою дослідження є дослідження напрямів модернізації митної політики відповідно до вимог ЄС.

Аналіз статистичних даних свідчить про позитивну динаміку у впровадженні електронного декларування в Україні. За період 2021-2023 років частина електронних декларацій зросла з 88% до 96%, що свідчить про поступове наближення до стандартів ЄС, де цей показник становить близько 99% [3]. Однак, Україна все ще має потенціал для вдосконалення у цій сфері, зокрема через оптимізацію процесів обробки та скорочення часу оформлення декларацій.

Важливим аспектом оновлення є впровадження системи «Єдине вікно», яка дозволила зменшити час митного оформлення на 17% на протязі останніх

трьох років. Водночас, існують технічні обмеження та необхідність додаткових інвестицій у IT-інфраструктуру митниць для забезпечення стабільної роботи системи та розширення її функціоналу.

Ще однією важливою складовою є гармонізація митного законодавства України з нормами ЄС. За звітом про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, процес адаптації законодавства оцінюється на рівні 73% [4]. Основні розбіжності залишаються у таких сферах, як класифікація товарів, визначення митної вартості та процедурні стандарти митного контролю. Гармонізація цих норм дозволить не тільки зменшити бар'єри для експорту, але й підвищити рівень захисту внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції та контрабанди.

Удосконалення системи управління ризиками також є пріоритетним завданням для митної служби України. Європейські стандарти передбачають запровадження більш комплексного підходу до оцінки ризиків, що дозволяє скоротити кількість фізичних перевірок вантажів та підвищити точність роботи митних органів. У результаті зменшується кількість корупційних ризиків, які досі є проблемою для митних органів. Україна поступово впроваджує такі підходи, проте повне адаптування до стандартів ЄС потребує додаткових навчальних програм для митників, а також розвитку IT-інфраструктури, що забезпечить швидкий і надійний обмін даними з країнами ЄС.

Крім того, європейські стандарти митної політики передбачають підвищення рівня безпеки міжнародної торгівлі, що вимагає впровадження нових методів контролю, таких як використання системи обміну інформацією SAFE та протоколів, що гарантують швидкий обмін інформацією між державами-членами. Це підвищує захист від контрабанди, фінансових махінацій та незаконного переміщення товарів через кордон. Україна вже співпрацює з ЄС у рамках спільних програм, проте відсутність повної інтеграції з європейськими системами безпеки стримує ефективність цієї ініціативи.

Таким чином, оновлення митної політики України має зосереджуватись на забезпеченні комплексного підходу, що включає автоматизацію процедур, вдосконалення інфраструктури, підвищення рівня безпеки та гармонізацію з європейськими стандартами.

Оновлення митної політики України відповідно до вимог ЄС є дуже важливим процесом, що вимагає комплексного підходу та значних зусиль на всіх рівнях митного управління. Наразі Україна досягла певних успіхів у впровадженні електронного декларування, що сприяло скороченню часу обробки документів та підвищенню прозорості митних операцій, а також розширенні системи «Єдине вікно», яка дозволила більш ефективно взаємодіяти між митними органами та бізнесом. Важливим кроком стало також поступове приведення митного законодавства у відповідність до європейських норм, що сприяє покращенню доступу українських товарів на

ринок ЄС. Однак, попри зростання частки електронних декларацій і позитивні результати гармонізації, велика частина процесів залишається на етапі часткової реалізації. Це вказує на необхідність подальших інвестицій в інфраструктуру, зокрема в ІТ-технології та технічне оснащення митних пунктів, а також на потребу посилення державної підтримки для забезпечення стабільного і системного розвитку митної сфери.

Список використаних джерел:

1. ICI Journals MasterList. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=4032240> (date of access: 05.11.2024).
2. Бережнюк І. Г. Розвиток системи митного регулювання України в умовах розширення міжнародного співробітництва. *Академічні Тексти України*. URL: <https://academic.info/ua/document/0510U000465> (дата звернення: 05.11.2024).
3. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua> (дата звернення: 05.11.2024).
4. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua> (дата звернення: 05.11.2024).

Annotation: The directions for modernizing Ukraine's customs policy in accordance with EU standards have been studied. The key issues hindering Ukraine's effective integration into the European economic space are considered, including insufficient automation of procedures, corruption risks, and the technical underdevelopment of customs authorities. The positive dynamics of the implementation of electronic declaration and the "Single Window" system have been analyzed, along with an assessment of the level of harmonization of Ukraine's customs legislation with EU norms. The main challenges, including the need for further development of IT infrastructure, improvement of risk management, and strengthening of international cooperation, have been identified.

Keywords: customs policy, European integration, electronic declaration, legislative harmonization, corruption risks, risk management, customs control, IT infrastructure, international trade.

Науковий керівник:

Федосєєва Г.С.

д-р екон. наук,

доцент кафедри менеджменту та маркетингу
Миколаївський національний аграрний університет